

Vergaderjaar 2023–2024

36 470 XIV

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2023 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2 HERDRUK¹

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in:

de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
de begrotingsstaat voor het begrotingsfonds Diergezondheidsfonds.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
P. Adema

De Minister voor Natuur en Stikstof,
Ch. van der Wal-Zeggelink

¹ i.v.m. een correctie in het opschrift

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Leeswijzer

De opzet en structuur van de onderliggende suppletoire begroting voor Hoofdstuk XIV is gebaseerd op de rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën. In de Rijksbegrotingsvoorschriften 2023 zijn onderstaande uniforme ondergrenzen opgenomen, welke worden gehanteerd bij het toelichten van begrotingsmutaties op het niveau van artikelonderdeel.

Tabel 1 Overzicht

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 en < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

Opbouw

Dit wetsvoorstel kent de volgende opbouw:

In de begroting(wet)staat zijn de wijzigingen op de begrotingsstaat van het jaar 2023 voor de begroting van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau worden voorgesteld. In het overzicht in paragraaf 2.1 zijn de belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties opgenomen. In dit overzicht worden de budgettaire voorstellen uit deze 2e suppletoire begroting toegelicht alsmede de belangrijkste mutaties uit de suppletoire begroting Prinsjesdag. In de artikelsgewijze toelichting (paragraaf 3 beleidsartikelen en paragraaf 4 niet-beleidsartikelen) worden de mutaties van deze 2e suppletoire begroting toegelicht uitgaande van bovenstaande staffel. Paragraaf 5, de agentschapsparagraaf, is enkel van toepassing indien de cumulatieve mutaties ten opzichte van de begroting van de NVWA (in totaal) groter zijn dan 5% of (in totaal) groter dan € 20 miljoen. Dit is voor deze 2e suppletoire begroting niet het geval. Paragraaf 6 bevat de budgettaire voorstellen betreffende de begroting van het Diergezondheidsfonds.

2. Beleid

2.1. Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 2 Overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2023 (Suppletoire begroting Prinsjesdag, Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2023
Vastgestelde begroting 2023		3.177.915
Stand 1e suppletoire begroting 2023 (incl. ISB, NvW)		3.247.179
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag		
Kasschuif Programma Natuur RWS	22	- 20.000
Inpassingskosten Wind op Zee	22	10.794
Kasschuif aankoop grond NGB via RVB	22	- 100.000
Kasschuif binnen artikel 51	51	- 115.000
Mutaties 2e suppletoire begroting		
PAS-melders	van art 22, naar art 21	- 215.192

	Artikel- nummer	Uitgaven 2023
Niet besteed aankoopbudget NGB	22	- 90.000
Overige mutaties		9.878
Stand 2^e suppletoire begroting 2023		2.727.659

Toelichting

Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag

Kasschuif Programma Natuur

Rijkswaterstaat (RWS) voert de opdracht Kwaliteitsverhoging Riviernatuur uit als onderdeel van het Programma Natuur. Door vertraging in de uitvoering kan RWS de gecommitteerde € 20 mln. dit jaar niet meer factureren.

Inpassingskosten Wind op Zee (WOZ)

Voor de inpassing van Wind op Zee voor zowel Natuur als Visserij zijn middelen beschikbaar gesteld door EZK. Met deze mutatie wordt € 10,8 mln. naar de LNV begroting overgeheveld.

Kasschuif aankoop grond NGB via RVB

Met een kasschuif wordt voor de Nationale Grondbank budget vanuit 2023 overgeheveld naar 2024 om gronden aan te kopen in 2024.

Kasschuif binnen artikel 51

Na het verwerken van de rijksbrede taakstelling in de 1e suppletoire begroting 2023 was een onjuist kasritme op artikel 51 ontstaan. Dat wordt met deze kasschuif gecorrigeerd. Dit leidt tot een verlaging van € 115 mln. in 2023 en gelijke verhoging in de jaren 2024–2028.

Mutaties 2e suppletoire begroting

PAS-melders

Van de € 250 mln. die gereserveerd was voor de legalisatie PAS-melders is slechts € 34,8 mln. aangevraagd door de provincies. De overgebleven middelen zijn conform afspraak teruggeboekt naar het budget van de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv). Het budget voor de Lbv wordt met 215,2 mln. verlaagd, omdat dit budget niet meer in 2023 tot besteding komt.

Niet besteed aankoopbudget Nationale Grondbank (NGB)

De bijdrage aan het Rijksvastgoedbedrijf (RBV) ten behoeve van de Nationale Grondbank wordt met € 90 mln. verlaagd. Er zijn verscheidene aankooptrajecten gestart, maar dit leidt niet meer tot uitgaven in 2023.

Tabel 3 Overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2023 (Suppletoire begroting Prinsjesdag, Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikel- nummer	Ontvangsten 2023
Vastgestelde begroting 2023		101.396
Stand 1e suppletoire begroting 2023		108.122

	Artikel- nummer	Ontvangsten 2023
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag		
Vertraging derogatieontvangsten 2022 naar 2023	21	5.000
Bijstelling ontvangsten Visserij	22	15.706
Overschot NVWA 2022	24	14.900
Mutaties 2e suppletoire begroting		
Terugontvangst MGA-1	22	6.900
Overige mutaties		14.957
Stand 2^e suppletoire begroting 2023		165.585

Toelichting

Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag

Vertraging derogatieontvangsten 2022 naar 2023

Derogatiedeelnemers dragen een deel bij aan de derogatiemonitoringskosten, wat als ontvangst op de LNV-begroting terecht komt. Omdat in 2022 pas laat in het jaar bekend werd of Nederland een derogatie zou krijgen en hoe die vormgegeven zou worden, konden de ontvangsten voor 2022 niet meer in 2022 worden geïnd. De geraamde ontvangsten van € 5,0 mln. vinden daarom in 2023 plaats.

Bijstelling ontvangsten Visserij

De ontvangstenraming voor Duurzame Visserij wordt verhoogd met € 15,7 mln. Dit komt voornamelijk door hogere ontvangsten uit het Europees fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en het Europees Maritiem Visserij en Aquacultuur Fonds (EMFAF).

Overschot NVWA 2022

Er moet nog een verrekening met de NVWA plaatsvinden van het voorschot dat LNV in 2022 heeft gedaan. Er zal € 14,9 mln. incidenteel van de NVWA worden ontvangen.

Mutaties 2e suppletoire begroting

Terugontvangst MGA-1

Er vindt nog uitbetaling plaats van voorlopige koopcontracten voor de subsidieregeling Maatregel Gerichte Aankoop Maatwerk (MGA-1). De provincie Noord-Holland heeft echter aangegeven geen gebruik te maken van de MGA-1. Deze middelen komen terug naar de LNV-begroting. Dit betreft middelen die gereserveerd zijn voor de structurele stikstofaanpak.

2.2 Overzicht Coronamaatregelen

Tabel 4 Overzicht coronamaatregelen (bedragen x € 1.000)

Art.	Naam maatregel/ regeling	Bedrag verplich- tingen 2023	Bedrag uitgaven 2023	Bedrag ontvang- sten 2023	Vindplaats
21	Regeling ongedekte vaste kosten land- en tuinbouw COVID-19	514	514	0	Kamerstuk 35 420, nr. 217

Art.	Naam maatregel/ regeling	Bedrag verplichtingen 2023	Bedrag uitgaven 2023	Bedrag ontvang- sten 2023	Vindplaats
	Tijdelijke regeling subsidie dierentuinen COVID-19	- 475	- 475	0	Kamerstuk 35 420, nr. 105
	Nadeelcompensatie pelsdierhouderijen	604	604	0	Kamerstuk 35 633, nr. 6
	Totaal	643	643	0	

Toelichting

Ongedekte vaste kosten land- en tuinbouwbedrijven COVID-19

De regeling ongedekte vaste kosten land- en tuinbouwbedrijven COVID-19 liep tot en met het eerste kwartaal van 2022. In 2023 is het uitgavenbudget opgehoogd in verband met een nabetaling.

Tijdelijke regeling subsidie dierentuinen COVID-19

Er is sprake van een onderuitputting van € 0,5 mln. betreffende de COVID-dierentuinregeling.

Nadeelcompensatie pelsdierhouderijen

Voor de afronding van de beroepsfase van de nadeelcompensatieregeling voor pelsdierhouders (in verband met het vervroegd verbod op pelsdierhouderij) is sprake van een verhoging van de uitgaven van € 0,6 mln.

3. Beleidsartikelen

3.1. Artikel 21 Land- en tuinbouw

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid art. 21 Land- en tuinbouw (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	1.252.030	- 21.144	1.230.886
Uitgaven	362.436	- 10.996	351.440
Subsidies (regelingen)			
Sociaal economische positie boeren	30.347	4.066	34.413
Duurzame veehouderij	69.828	- 5.275	64.553
Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen	87.836	- 2.996	84.840
Mestbeleid	75.664	- 9.319	66.345
Diergezondheid en dierenwelzijn	4.460	- 309	4.151
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	1.541	- 540	1.001
Integraal voedselbeleid	8.388	- 893	7.495
Leningen			
Lening Pilot Investeringsfonds Duurzame Landbouw	10.000	0	10.000
Garanties			

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletioire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletioire begroting (2)	Stand 2e suppletioire begroting (3) = (1) + (2)
Bijdrage borgstellingsreserve	3.627	0	3.627
Verliesdeclaraties borgstellingsfaciliteit	1.805	195	2.000
Opdrachten			
Sociaal economische positie boeren	2.864	- 767	2.097
Duurzame veehouderij	500	- 313	187
Diergezondheid en dierenwelzijn	12.303	1.557	13.860
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	3.321	65	3.386
Integraal voedselbeleid	3.361	- 1.101	2.260
Bijdrage aan ZBO's/RWT's			
College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden	1.972	804	2.776
Centrale Commissie Dierproeven	67	- 67	0
Medebewind/voormalige productschappen	687	0	687
Raad voor de Plantenrassen	1.492	- 164	1.328
Keuringsdiensten	7.824	2.465	10.289
Bijdrage aan medeoverheden			
Specifieke uitkeringen	7.850	- 1.154	6.696
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties			
FAO en overige contributies	11.630	0	11.630
Storting/onttrekking begrotingsreserve			
Storting begrotingsreserve landbouw	0	2.750	2.750
Storting begrotingsreserve apurement	2.500	0	2.500
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken			
Diergezondheidsfonds	12.569	0	12.569
Ontvangsten	62.380	8.003	70.383
Ontvangsten			
Sociaal economische positie boeren	245	0	245
ZBO's/RWT's	2.300	0	2.300
Agroketens	2.013	2.074	4.087
Mestbeleid	12.209	0	12.209
Garanties	1.800	0	1.800
Weerbare planten en teeltsystemen	0	2.750	2.750
Diergezondheid en dierenwelzijn	11.600	31	11.631
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	6.013	148	6.161
Onttrekkingen begrotingsreserves	26.200	3.000	29.200

Toelichting

Subsidies

Sociaal economische positie boeren

De uitgaven stijgen met € 4,1 mln. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten voor pelsdierhouders. Hiervoor worden jaarlijks middelen onttrokken uit de begrotingsreserve landbouw. Deze onttrekking wordt gebaseerd op de prognoses van RVO en bedraagt nu € 3 mln. Daarnaast is sprake van een verhoging van de uitgaven van € 0,6 mln. voor de afronding van de beroepsfase van de nadeelcompensatieregeling voor pelsdierhouders in verband met het vervroegd verbod op pelsdierhouderij.

Duurzame veehouderij

De verlaging van € 5,2 mln. betreft een overheveling van € 3,1 mln. naar artikel 24 voor RVO ten behoeve van uitvoeringskosten van de LBV+. Het overige deel van het bedrag betreft onderuitputting van € 1,1 mln. aan stikstofmiddelen voor de Saneringsregeling varkenshouderijen (Srv), overhevelingen naar artikel 23 voor het uitzetten en financieren van onderzoek (circa € 0,7 mln.) en onderuitputting van de COVID-dierentuinregeling (€ 0,5 mln).

Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen

De bijstelling van dit budget (€ 3,0 mln.) heeft voornamelijk te maken met een lagere besteding in 2023 op de subsidieregelingen voor energie-efficiëntie in de glastuinbouw (EG en MEI) omdat de uitbetaling voor een groot deel in 2024 zal plaatsvinden.

Mestbeleid

Deze bijstelling van € 9,3 mln. wordt met name veroorzaakt door een onderuitputting op reguliere projecten mestbeleid (€ 3,7 mln.) en het niet volledig benutten van het budget dat in 2023 beschikbaar is gesteld voor de subsidie Behoud grasland bij afbouw derogatie (€ 5,2 mln.). De onderuitputting op de reguliere projecten heeft onder andere te maken met vertraging die is opgelopen door de demissionaire status van het kabinet. Voor de derogatieregeling was het van belang voldoende budget in 2023 beschikbaar te hebben zodat zoveel mogelijk aanvragers deel konden nemen. In 2023 zijn er veel minder aanvragen gedaan dan verwacht op basis van het aantal derogatiedeelnemers. Hierdoor is het plafond te hoog ingeschat.

Opdrachten

Diergezondheid en dierenwelzijn

Het budget is toegenomen (circa € 1,6 mln.) om een tegenvaller op te vangen bij in beslag genomen goederen. Deze tegenvaller wordt veroorzaakt door een stijging in het aantal in bewaring genomen honden.

Bijdrage aan medeoverheden

Specifieke uitkeringen

Deze verlaging van 1,1 mln. betreft een overheveling naar artikel 50 voor externe inhuur (€ 0,2 mln.) en een overheveling naar het BTW-compensatiefonds voor een specifieke uitkering aan de Zandprovincies (€ 0,9 mln.).

Ontvangsten

Onttrekkingen begrotingsreserves

Dit betreft de onder subsidies toegelichte jaarlijkse onttrekking voor de sloop- en ombouwregeling pelsdierhouders (€ 3 mln.).

3.2. Artikel 22 Natuur, visserij en gebiedsgericht werken

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid art. 22 Natuur, visserij en gebiedsgericht werken (Tweede supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	776.915	- 283.249	493.666
Uitgaven	1.412.487	- 337.394	1.075.093
Subsidies (regelingen)			
Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit	7.037	- 66	6.971
Natuur en Biodiversiteit op land	47.791	59	47.850
Beheer Kroondomeinen	803	- 42	761
Duurzame visserij	214.663	18.490	233.153
Overige stelsel activiteiten	6.543	179	6.722
Natuur en Biodiversiteit Grote Wateren	3.900	0	3.900
Leningen			
Leningen rente en aflossing	22.263	0	22.263
Garanties			
Garantie Klimaatfonds	322	84	406
(Schade)vergoeding			
Vermaatschappelijking natuur en biodiversiteit	1.000	0	1.000
Opdrachten			
Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit	6.177	- 1.034	5.143
Natuur en Biodiversiteit op land	35.197	- 1.876	33.321
Natuur en Biodiversiteit Grote Wateren	19.934	- 920	19.014
Duurzame visserij	29.217	- 24.447	4.770
Internationale Samenwerking	2.188	517	2.705
Klimaatimpuls Natuur en Biodiversiteit	5.993	- 596	5.397
Regio Deals	25	0	25
Bijdrage aan agentschappen			
Rijksrederij	12.574	873	13.447
Rijksvastgoedbedrijf	100.000	- 90.000	10.000
Overige agentschappen	0	861	861
Bijdrage aan ZBO's/RWT's			
Staatsbosbeheer	31.077	0	31.077
Overige ZBO's	0	1.032	1.032
Bijdrage aan medeoverheden			
Caribisch Nederland	11.725	- 8.527	3.198
Specifieke uitkering	851.893	- 231.959	619.934
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties			
Internationale Samenwerking	2.165	- 22	2.143
Ontvangsten	57.916	7.448	65.364
Ontvangsten			
Landinrichtingsrente	24.153	0	24.153
Verkoop gronden	1.000	0	1.000
Overige ontvangsten natuur	5.387	7.075	12.462
Duurzame visserij	24.247	373	24.620
Onttrekkingen begrotingsreserves	3.129	0	3.129

Toelichting

Subsidies

Duurzame visserij

Het subsidiebudget Duurzame visserij wordt verhoogd met € 18,5 mln. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een technische mutatie van € 20,0 mln. voor de subsidieregeling energie-efficiëntie. Met de subsidie worden vaartuigen aangepast met innovatieve onderdelen. Het doel is om de vaartuigen duurzamer en de visserijbedrijven toekomstbestendiger te maken. De middelen voor deze regeling werden eerder op het opdrachtenbudget van Duurzame visserij geraamd en worden nu overgeheveld naar het subsidiebudget.

Opdrachten

Duurzame visserij

Het opdrachtenbudget Duurzame visserij wordt verlaagd met € 24,4 mln. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de hierboven genoemde overheveling van € 20,0 mln naar het subsidiebudget. Daarnaast worden er middelen overgeheveld naar artikel 24 ten behoeve van de RVO opdracht Maripark (€ 1,9 mln.). Met deze opdracht wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van een gebied waar nieuwe vormen van voedselkweek op (volle) zee kunnen worden ontwikkeld. Verder vinden er kleinere overhevelingen plaats naar artikel 23 voor het uitvoeren van onderzoek door Wageningen Research en vindt er een overheveling plaats naar de begroting van het Ministerie van Defensie voor de Kustwacht (€ 0,1 mln.).

Bijdrage aan agentschappen

Rijksvastgoedbedrijf

Het budget voor het Rijksvastgoedbedrijf wordt met € 90 mln. verlaagd. Dit wordt veroorzaakt doordat grondaankopen die gepland stonden voor 2023 niet in dit jaar al afgerond kunnen worden. De uitgaven vinden plaats in 2024.

Bijdrage aan medeoverheden

Caribisch Nederland

Het budget voor Caribisch Nederland is met € 8,4 mln. verlaagd. Conform de afspraken is er budget overgeheveld naar BZK voor de bijdrage aan het BES fonds voor de uitvoering van het Natuur- en Milieubeleidsplan 2020–2030.

Specifieke uitkering

Het budget voor specifieke uitkering wordt met € 231,9 mln. verlaagd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een verlaging van het budget met € 215,2 mln. voor de PAS-melders. Van de 250 mln. die gereserveerd was voor de SPUK legalisatie PAS-melders is € 34,8 mln. aangevraagd door de provincies. De overgebleven middelen zijn conform afspraak teruggeboekt naar het budget van de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv). Daarnaast is sprake van een verlaging van het budget van € 10,0 mln. Dit betreft een decentralisatie uitkering voor de gemeentes voor de bijdrage die de gemeentes hebben geleverd bij het opstellen van

de provinciale gebiedsprogramma's. Het budget hiervoor is met dit doel naar het gemeentefonds overgeheveld. Als laatste is er sprake van een verlaging van € 6,7 mln. voor de inhuur van zaakbegeleiders voor de aanpak piekbelasters. Dit budget werd eerder op artikel 22 onder Bijdrage aan medeoverheden geraamd maar wordt nu overgeheveld naar het Opdrachtenbudget. Het wordt daar verantwoordt onder Natuur en Biodiversiteit op land.

Ontvangsten

Overige ontvangsten Natuur

Het budget voor overige ontvangsten Natuur wordt met € 7 mln. verhoogd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de provincie Noord-Holland heeft aangegeven geen gebruik te maken van de Maatregel Gerichte Aankoop 1 (MGA-1). Het voorschot vloeit daardoor terug naar de LNV-begroting. Het betreft middelen voor de structurele stikstofaanpak. De provincies hebben nog tot eind 2024 om de definitieve koopcontracten te sluiten.

3.3 Artikel 23 Kennis en innovatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid art. 23 Kennis en innovatie (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	399.061	63.006	462.067
Uitgaven	382.205	1.412	383.617
Subsidies (regelingen)			
Beleidsondersteunend onderzoek	49.932	5.874	55.806
Missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid	67.524	0	67.524
Kennisverspreiding en groen onderwijs	118.339	- 5.799	112.540
Opdrachten			
Kennisontwikkeling en innovatie	15.966	- 685	15.281
Bijdrage aan agentschappen			
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu	15.758	610	16.368
Bijdrage aan ZBO's/RWT's			
Wageningen Research	114.624	1.474	116.098
ZonMw	62	- 62	0
Ontvangsten	7.474	1.452	8.926
Ontvangsten			
Kennisontwikkeling en innovatie	7.474	1.452	8.926

Toelichting

Subsidies

Beleidsondersteunend onderzoek

Het kasbudget stijgt per saldo met € 5,9 mln. Dit saldo bestaat uit verschillende verhogingen en verlagingen. De stijging wordt onder andere veroorzaakt door een overheveling van artikel 22 van € 1,0 mln. voor onderzoeksprojecten «Praktijktest passieve visserij» en een overheveling van € 0,7 mln. van VWS naar LNV voor de uitvoering van het project ERRAZE door Wageningen Research. Daarnaast is € 0,7 mln. overgeheveld van artikel 21 bestemd voor onderzoeksprojecten «Kas als energiebron». Het restant kan worden verklaard door de som van een reeks mutaties, allen kleiner dan 0,4 mln.

Kennisverspreiding en groen onderwijs

Het budget wordt per saldo verlaagd met € 5,8 mln. Dit wordt grotendeels verklaard door de LNV bijdrage van € 3,6 mln. aan het programma «Praktijkkennis Voedsel en Groen». Daarnaast wordt er € 2,0 mln. overgeheveld voor het programma «Eiwittransitie». Beide uitgaven betreffen overhevelingen naar de OCW begroting ten behoeve van NWO. Het restant kan worden verklaard door de som van verschillende kleinere mutaties.

3.4 Artikel 24 Uitvoering en toezicht

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid art. 24 Kennis en innovatie (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	564.845	36.040	600.885
Uitgaven	564.787	36.098	600.885
Bijdrage aan agentschappen			
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	284.929	8.495	293.424
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	279.858	27.603	307.461
Ontvangsten	14.900	1.643	16.543
Ontvangsten			
Agentschappen en overig	14.900	1.643	16.543

Toelichting

Bijdrage aan agentschappen

NVWA

De bijdrage aan de NVWA wordt met € 8,5 mln. verhoogd. Voor € 6,9 mln. is deze verhoging toe te schrijven aan een tariefverhoging van de NVWA die het gevolg is van onvoorziene kostenstijgingen door inflatie en niet voorziene cao-effecten. Daarnaast wordt de NVWA-bijdrage met € 1,4 mln. verhoogd vanwege een aanvullende opdracht voor Good Distri-

bution Practices (GDP), zodat de NVWA de uitvoering van deze EU verordening in 2023 ter hand kan nemen. Ten slotte is sprake van een verhoging met € 0,2 mln. voor de uitvoering van tweedelijns toezicht op de uitvoering van fytosanitaire regelgeving.

RVO

Het budget voor de RVO wordt met € 27,6 mln. verhoogd. Deze samengestelde verhoging is voor een belangrijk deel nodig vanwege een tariefverhoging (€ 5,8 mln.) en tegenvallende uitvoeringskosten (€ 6,2 mln.) voor het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Daarnaast worden budgetten toegevoegd voor de uitvoering van goedgekeurde meerwerkopdrachten. De grootste toevoegingen betreffen de Uitvoering Aanpak Piekbelasters (€ 3,8 mln.), de uitvoeringskosten van de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijlocaties plus (LBV+) (€ 3,1 mln.), uitvoering project Maripark (€ 1,9 mln.), de energie-efficiëntie regeling Visserij (€ 0,8 mln.) en meerwerk in het kader van in beslag en in bewaring genomen goederen (€ 0,9 mln.).

4. Niet-beleidsartikelen

4.1. Artikel 50 Apparaat

Tabel 9 A. Apparaatsuitgaven Kerndepartement (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	214.173	7.474	221.647
Uitgaven	214.173	7.474	221.647
Personele uitgaven			
Eigen personeel	152.221	3.516	155.737
Externe inhuur	11.999	6.430	18.429
Overige personele uitgaven	2.930	0	2.930
Materiële uitgaven			
ICT	500	0	500
Bijdrage aan SSO's (exclusief DICTU)	12.929	0	12.929
SSO DICTU	26.654	- 891	25.763
Overige materiële uitgaven	6.940	- 1.581	5.359
Ontvangsten	4.426	- 57	4.369
Ontvangsten			
Ontvangsten	4.426	- 57	4.369

Toelichting

Eigen personeel

Het budget voor de personele uitgaven wordt per saldo verhoogd met € 3,5 mln. Dit is een saldo van diverse mutaties dat voornamelijk is opgebouwd uit een toevoeging van € 4,2 mln. vanuit artikel 24 voor de apparaatskosten van het Landbouw Attaché Netwerk thuisbasis. Daarnaast is sprake van een toevoeging van € 1 mln. vanuit het programma Transparantie in Informatie voor extra capaciteit voor de thema's informatiehuishouding, openbaarmaking en Woo. Verder is er

een afboeking van in totaal € 2,5 mln. ter dekking van onder andere externe inhuur, trainees en managementondersteuners.

Externe inhuur

Externe inhuur in tijden van drukte of wegens ziekte van vaste medewerkers («piek en ziek») wordt centraal vergoed voor maximaal 6 maanden. Hierop wordt aan het begin van het jaar begroot. Overige inhuur (met andere oorzaken dan «piek en ziek» of na 6 maanden) wordt doorberekend aan het personeels- of beleidsbudget van de inhurende directie. De betreffende directies hevelen de middelen hiervoor gedurende het jaar over naar het centrale budget voor externe inhuur. De stijging van het saldo voor externe inhuur met € 6,4 mln. kan grotendeels hierdoor worden verklaard.

4.2. Artikel 51 Nog onverdeeld

Tabel 10 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	103.622	- 8.645	94.977
Uitgaven	103.622	- 8.645	94.977
<i>Loonbijstelling</i>	0	0	0
<i>Prijsbijstelling</i>	0	0	0
Onvoorzien	103.622	- 8.645	94.977
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Het budget op artikel 51 wordt per saldo met € 8,6 mln. verlaagd. Er wordt € 6,9 mln. overgeheveld naar artikel 24 voor een ophoging van het budget van de NVWA. Dit is nodig vanwege een tariefverhoging als gevolg van niet voorziene kostenstijgingen door inflatie en niet voorziene cao-effecten. Verder wordt er € 8,6 mln. overgeheveld naar artikel 24 voor verhoging van het budget van RVO. Dit is nodig vanwege een tariefverhoging bij RVO en tegenvallende uitvoeringskosten voor het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Daarnaast wordt er € 6,9 mln. toegevoegd aan artikel 51. Dit gaat om budget voor de Maatregel Gerichte Aankoop-1 (MGA-1) dat terugontvangen wordt van de provincie Noord-Holland. Het betreft middelen voor de structurele stikstofaanpak.

5. Agentschappen

5.1. Agentschapsparaagraaf Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Toelichting

De agentschapsparaagraaf is in deze Tweede supplettoire begroting niet opgenomen. Op basis van de regeling Rijksbegrotingsvoorschriften 2023 wordt een agentschapsparaagraaf opgesteld indien de realisatie cumulatief 5% of cumulatief € 20 mln. afwijkt van de begroting. Hier is geen sprake van.

6. Diergezondheidsfonds

6.1. De begroting van het Diergezondheidsfonds (DGF)

Tabel 11 De begroting van het Diergezondheidsfonds (DGF) (bedragen x1.000)

Art. 1 Bewaking en bestrijding van dierziekten en voorkomen en verminderen van welzijns problemen	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	29.720	9.500	39.220
Uitgaven	44.236	0	44.236
Bewaking van dierziekten (opdrachten)	4.677	0	4.677
Bestrijding van dierziekten (opdrachten)	16.279	0	16.279
Overig (opdrachten)	2.300	0	2.300
Bewaking van dierziekten (subsidies)	16.672	- 13.435	3.237
Bestrijding van dierziekten (schade)vergoedingen	3.000	0	3.000
Overig (subsidies)	1.308	- 868	440
Bewaking (Bijdrage aan ZBO's / RWT's)	0	13.435	13.435
Overig (bijdrage aan ZBO's / RWT's)	0	868	868
Ontvangsten	71.987	0	71.987
Ontvangsten LNV	12.569	0	12.569
Ontvangsten sector	16.318	0	16.318
Ontvangsten EU	1.500	0	1.500
Bijdrage sector crisisreserve	10.415	0	10.415
Saldo van de afgesloten rekeningen	31.185	0	31.185

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen op Bestrijding van dierziekten zijn verhoogd met een bedrag van € 9,5 mln. voor 2023. De ingeschatte uitgaven zijn reeds in de voorjaarsnota opgenomen, maar de genoemde verplichtingen waren (nog) niet meegenomen en worden nu alsnog opgevoerd.

Uitgaven

Gedurende 2023 is vastgesteld dat activiteiten van de gezondheidsdienst (Royal GD) veelal behoren tot uitvoering van de wettelijke taak. Mede op aangeven van de ADR moet de GD-monitoring niet als subsidie maar als bijdrage ZBO's / RWT's worden opgenomen. Derhalve is een interne overboeking voorzien ad € 13,4 mln. en € 0,9 mln. aan uitgaven van Subsidies naar Bijdrage aan ZBO's / RWT's.